No. 32. Donderdag 8 Augustus 1918. 18de Jaargang.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

KOLONIAAL ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST":
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Het Comité voor Nederl.-Indische Lezingen en Leergangen.

Te Amsterdam is onder voorzitterschap van den Heer D. F. W. van Rees een vergadering gehouden van het Comité voor Indische lezingen en leergangen, waarin de vereeniging Oost en West door haren ondervoorzitter, den heer Zuyderhoff, vertegenwoordigd werd.

In die vergadering werd o.m. verslag uitgebracht over de werkzaamheden van het Comité, en besloten dat in het tijdvak 1918/19 een leergang zal gehouden worden te Sneek, Assen, Zwolle, Oldenzaal, Doetinchem, Wageningen, Beverwijk, Weesp, Alphen, Westland, Schiedam, Gorinchem, Tilburg, Venlo en op een nader aan te wijzen plaats op de Zuid-Hollandsche of Zeeuwsche eilanden. In 1917/18 waren voordrachten over de koloniën gehouden vrijwel uitsluitend op plaatsen, waar de vereeniging „Oost en West" afdeelingen bezit, verder te Delft, Deventer en Leeuwarden, waar instellingen gevestigd zijn, welke die plaatsen tot centra van belangstelling voor de koloniën maken. Buiten die plaatsen zijn geen andere lezingen gehouden dan de volksvoordrachten over de Nederlandsche Koloniën vanwege de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

De voorzitter deed mededeeling van hetgeen het Koloniaal Instituut verricht had ter aanvulling en verbetering van de hulpmiddelen bij die leergangen. Van de films zijn 22 herzien, en in gedrukte toelichtingen beschreven: desverkiezend wordt den aanvrager van eenige films, behalve de bijbehoorende gedrukte toelichting, een meer uitgebreide getypte inleiding in bruikleen toegezonden. Van 9 films zijn nieuwe afdrukken gemaakt, terwijl op de Oostkust van Sumatra, in Deli en Siantar nieuwe opnamen gedaan zijn. Het gebruik van de lantaarnplaat-verzameling is vergemakkelijkt door het verschijnen van een gedrukten catalogus. De uit vijf kisten bestaande reiscollectie werd ter vergadering tentoongesteld. De grootere reeks van 12—14 kisten, die alle één cultuur zullen omvatten, kon nog niet worden ingericht, maar de daarbij behoorende handleidingen van Prof. Dr. Blaauw zijn reeds gereed voor de rijst, de suiker, de thee en de koffie, en eveneens zijn voor die cultures de serie foto's en lantaarnplaten vervaardigd.

De secretaris, de Heer H. H. Zeylstra Fzn., deelde nog mede, dat de Nederlandsche Uitgeversbond zich bereid verklaard heeft, zijne bemiddeling te verleenen voor het bijeenbrengen van een reizende koloniale boekerij.

Ter sprake kwam de propaganda op Gymnasia, Middelbare scholen, en opleidingsinrichtingen voor onderwijzers, en besloten werd om stappen te doen tot het voeren van zulk een propaganda in de groote steden als Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht.

Voorgesteld werd het instellen van eene commissie voor het uitbrengen van een rapport in zake verbetering van het onderwijs betreffende de Koloniën, in het bijzonder op Gymnasia en Middelbare scholen. Voor de vorming dier commissie zouden worden uitgenoodigd de heeren W. D. F. Baron van Asbeck, R. Schuiling, Dr. C. te Lintum, Dr. C. P. Gunning, J. IJzerman, Dr. G. Trouw en Dr. H. H. Zeijlstra Fzn. en zou verder aan de vereeniging van leeraren bij het M. O. en aan het Genootschap van leeraren aan de Nederlandsche Gymnasia verzocht worden ieder nog één lid aan te wijzen.

Onderwijzers, officieren, veeartsen kunnen volgens reeds bestaande regelingen een Indisch diploma bekomen, waaraan voor de bezitters voordeelen verbonden zijn. Dergelijke voordeelen kunnen in Nederland aan zendelingen en onderwijzers ook worden toegekend, wanneer zij bepaalde colleges te Leiden volgen. Men was van oordeel, dat de bestudeering van koloniale land- en volkenkunde aanmerkelijk zou bevorderd worden, wanneer een diploma voor koloniale land- en volkenkunde werd ingesteld, verkrijgbaar voor allen, die daarvoor zich de vereischte kundigheden hebben verworven, waar ook. Daartoe zou de medewerking van den Raad van beheer van het Koloniaal Instituut worden ingeroepen.

Ten einde goede literatuur over de Nederlandsche Koloniën meer onder het bereik te brengen van de onderwijzers, zal den Minister van Koloniën worden gevraagd om de duurdere werken ten geschenke aan te bieden aan arrondissements- en andere bibliotheken en verdere nuttige werken (met name bijv. de Schoolatlas van Van Gelder, Alkema's Insulinde enz., beschikbaar te stellen voor een prijs, die de aanschaffing voor onderwijzers gemakkelijk maakt.

Ten slotte gaf de voorzitter den leden van het Comité in overweging om hunne gedachten te laten gaan met de betrekking tot de vraag, of het ook mogelijk zou zijn, het Comité om te zetten in een lichaam met rechtspersoonlijkheid, overigens samenstelling en werkwijze onveranderd latend. Een opmerking van den Heer Zuyderhoff gaf den voorzitter aanleiding tot de verklaring, dat ook de nieuw-gedachte vereeniging alleen aanvullend werken zou en zich terug trekken, waar „Oost en West" actie voert.

Sprokkels.

XIX.

Het is den leeraren van de H.B.S. te Bandoeng opgevallen, dat zooveel leerlingen lijden aan vermoeidheid. Voor een deel is dat te wijten aan het feit, dat er kinderen op de school zijn, die niet in staat zijn het onderwijs der inrichting te volgen, en die dus boven hun krachten moeten werken.

„Maar het is ons allen opgevallen", aldus de Directeur in een schrijven aan de ouders en verzorgers der leerlingen, „hoe weinig opgefrischt vele leerlingen na de Septembervacantie (één week) weer op de school zijn teruggekeerd." De vraag is daarom aan de ouders gesteld, of ze meenen, dat de Septembervacantie te kort is, waarin verandering gebracht zou kunnen worden door de Septembervacantie te verlengen en de groote vacantie te bekorten.

Een der ouders geeft als zijn meening te kennen in de P. B., dat men de oorzaak der vermoeidheid moet wegnemen, hetgeen geschieden kan, wanneer de leeraren het programma niet noodeloos opdrijven, de schooltijden bekort worden, waardoor het huiswerk zal verminderen en alle leerlingen zich onder deskundig toezicht eenigen tijd aan sport wijden.

Men behoeft het niet in allen deele met dezen ouder eens te zijn, om toch te meenen, dat hij in de goede richting zoekt. Zoo lang men echter, zoowel hier als in Indië, krampachtig vasthoudt aan het alleenzaligmakend geloof in de opleiding aan een H. B. S., vreezen we, dat er weinig aan te doen is.

Vier jaren geleden was er in ons land een beweging gaande, om het leerplan van de H.B.S.-en te vereenvoudigen. Het plan daartoe ging uit van verschillende personen bij hooger en middelbaar onderwijs werkzaam, of die dat onderwijs genoten hadden. Of er veel bewijzen van instemming verzameld zijn, weten we niet. Het uitbreken van den oorlog heeft waarschijnlijk het plan op den achtergrond geschoven, maar wel is het ons bekend, dat in een onzer groote steden bij de heeren van het M. O. hoegenaamd geen instemming gevonden werd. Waren ze allen bang voor hun eigen „zaakje" of waren er — in ons kleine landje geen zeldzaamheid — persoonlijke kwesties mede gemoeid?

We weten het niet. Maar we gelooven nog steeds, dat in de richting van vereenvoudiging van het leerprogram en meerdere beoefening van het openluchtspel gezocht moet worden naar een oplossing, die de

jeugd verlost van een steeds aangroeiende nervositeit en prikkelbaarheid. Waar het gebied van iedere wetenschap zich uitbreidt, het onderwijs intensiever wordt, zal de leerstof m o e t e n worden ingekrompen.

En wat voor Nederland geldt, klemt in niet mindere mate voor Indië, waar het klimaat de vermoeidheidsverschijnselen nog eerder te voorschijn roept.

XX.

Er is in Indië een ontdekking gedaan. Men heeft er een nieuw menschensoort ontdekt, en die ontdekking kan voor de ontdekten groote gevolgen hebben.

Jan Fuselier is ontdekt.

Eensklaps is men tot het inzicht gekomen, dat de wezens, die in de meest smakelooze uniform rondloopen, die men zich kan voorstellen, toch ook tot het geslacht: homo sapiens behooren.

Vanwaar die plotselinge belangstelling?

Tot nu toe nam men alleen notitie van Jan Fuselier, wanneer hij op de een of andere expeditie het een of ander zaakje had opgeknapt.

Nog herinneren we ons den terugkeer der troepen van Lombok te Batavia. Wat een geestdrift, wat een gejuich, bloemenhulde en tractatie! Onze kranige militairen waren ,,the topic of the day", maar spoedig waren ,,die soldaten" gansch en al vergeten. Niemand bekommerde zich er om, hoe ze gehuisvest, gevoed en gekleed waren, hoe ze hun tijd doorbrachten en waar ze hun vermaak zochten.

Doch nu de militie in zicht is, er kans bestaat dat de zoontjes der Europeanen met Jan Fuselier in nauwe aanraking zullen komen, nu bedenkt men eensklaps, dat er zekere misstanden bestaan, dat er gebreken te verhelpen zijn in de kampementen.

Mocht dat een van de gevolgen zijn van de militie, dat de toestanden in de kampementen verbeterd worden, dat er in den goeden zin des woords notitie genomen wordt van den minderen militair, dan zou dit een belangrijke post zijn op de creditzijde der militie.

Intusschen is er in Indië een bond opgericht met medewerking van de hoogste autoriteiten, welke zich ten doel stelt de verheffing van den Indischen militair en de verbetering van verschillende wantoestanden.

Dat het werk van den bond vrucht drage!

XXI.

In een der Indische bladen lazen we, dat de leerlingen der Mulo-school te Soerabaja, in navolging van de leerlingen dier zelfde inrichting te Djokjakarta, den directeur van O. en E. verzochten om in het schoolgebouw godsdienstoefeningen te mogen houden onder leiding van een Mohammedaanschen priester.

Voor godsdienstoefeningen houden zal waarschijnlijk wel gelezen moeten worden godsdienstonderwijs ontvangen, zooals dit het geval is op verschillende onderwijsinrichtingen voor Inlandsche leerlingen.

Heeft men hierin te zien een herleving van den Islam of slechts de zucht om dezelfde rechten te hebben als de Europeesche leerlingen?

Naar wij meenen zoowel het een als het ander. De beweging — om dit groote woord te gebruiken — begon indertijd onder de leerlingen der opleidingschool voor Inl. Ambt. te Madioen in den tijd, toen de hr. Idenburg G.-G. was en de Islamitische wereld verontrust werd door de ,,Ersteningspolitiek."

De leerlingen grondden toen hun verzoek op hun gebrek aan kennis van hun godsdienst en op de omstandigheid, dat de Europeesche leerlingen ook godsdienstonderwijs op school ontvingen.

Het verzoek werd toegestaan. Veel leerlingen begonnen met de lessen, die door een daarvoor door den regent aangewezen naib gegeven werden, te volgen. Langzamerhand vielen er verschillende leerlingen af, die hun tijd beter konden besteden, naar ze meenden.

Voor zoover ons bekend, werden er geen nadeelen van het onderwijs ondervonden.

Stemmen uit de Eur. pers in Ned.-Indië.

Vorming van B. B. ambtenaren.

Zooals het *Bat. Hbl.* verneemt, acht de directeur B.B. het gewenscht, om voor de vorming van volledig geschikte candidaten voor de hoogere rangen bij het Binnenl. Best., controleurs, die beloven goede bestuurders te zullen worden, in de gelegenheid te stellen, om op een centraal bureau vaardigheid te verwerven in het uitwerken van stukken en het stellen van brieven. Daarenboven kunnen ze zich op een dergelijk bureau vertrouwd maken met de inzichten der Regeering aangaande belangrijke vraagstukken.

Bovengenoemde departementschef heeft voorgesteld om dit jaar vier bestuursambtenaren in aanmerking te brengen voor bedoelde tewerkstelling en wel twee ter Algemeene Secretarie en twee op zijn Departement.

De keuze zal gedaan worden uit ambtenaren met ongeveer 10 dienstjaren, terwijl ze boven hun bezoldiging een toelage zullen genieten, zoodat hun gezamenlijk inkomen *f* 700 's maands bedraagt.

Daar de Landvoogd zich met het voorstel van den directeur van B.B. vereenigd heeft, heeft deze de residenten op Java en Madoera uitgenoodigd hem te berichten, wie van de in hun gewest dienende ambtenaren voor een dergelijke detacheering in aanmerking komt.

Ons kwamen berichten onder het oog, dat de ambtenaren B. B., dienende in de gewesten buiten Java en Madoera, zich achteruitgesteld achten bij hun collega's op Java en Madoera, daar er bij deze regeling aan hen niet gedacht schijnt te zijn, terwijl toch verschillende gewesten der Buitenbezittingen niet onder doen in belangrijkheid voor die op Java en men vaak beweert, dat het zoo moeilijk is voor de hoogere rangen op de Buitenbezittingen geschikte ambtenaren te vinden.

De voedselvoorraad in Goenoeng Kidoel en hulpverleening in Trengalek.

Naar de *Java Bode* verneemt, was in de afd. G o e n o e n g K i d o e l, evenals elders op Java, in het begin van het jaar de voorraad voedingsmiddelen minder dan in andere maanden van het jaar, maar toch was er van gebrek aan voedsel nog geen sprake.

Bij een onderzoek, ingesteld in de minst welvarende dessa's van de districten W o n o s a r i, S e m a n o e en P r a j e n, verklaarde de bevolking zelf, dat ze zich nog voedde met de gewone voedingsmiddelen. Het eten van boschproducten, hetgeen op een bepaald gebrek aan voedingsmiddelen zou wijzen, kwam onder de bevolking niet voor.

Zij, wier voorraad niet voldoende is, beschikken over voldoende middelen om voedsel aan te koopen.

Dat van het hoofdgeld, ten bedrage van *f* 136.000, reeds ruim de helft was opgebracht, werd een gunstig teeken geacht. Daartegenover staat, dat de inbreng in het pandhuis te W o n o s a r i grooter was dan in andere tijden en er ook in die streken meer vee verkocht werd. Een en ander werd echter niet in verband gebracht met voedselschaarschte.

Aan den last om zooveel mogelijk ketella en djagoeng te planten tusschen de padi-glogo is door de bevolking voldaan.

De correspondent van de *N. Soer. Ct.* te Kediri schreef over den toestand in de bergdessa's van K o e t j o e r en N g o e l o e, waar volgens hem dezelfde toestand heerschte als in Trenggalek:

Reeds met Kerstmis van het vorig jaar was de toestand ongunstig, zoodat er in die Christen-gemeenten van de viering van het Kerstfeest het vorig jaar niet veel terecht kwam.

Dientengevolge stelde D r. N o r t i e r, de zendelingarts, een onderzoek in met den zendeling-leeraar van Kediri en hij bevond in de meeste der door hen bezochte dessa's gebrek aan voedsel.

Waar nog rijst gevonden werd, moest een kopje dienen tot voedsel voor een geheel gezin, terwijl voor de armen, een 3000 in getal, bijna niets te eten was dan bladeren. Daarbij kwam, dat de stand van de te velde staande padi uitermate slecht was, zoodat de vrees gewettigd was, dat de oogst mislukken zou.

Ten einde aan den nood in B e n d o e n g a n, het meest noodlijdende district van T r e n g g a l e k, tegemoet te komen, is bij den patih dezer plaats door de Regeering rijst en djagoeng tegen verminderden prijs beschikbaar gesteld, doch de bevolking was te arm om deze voedingsmiddelen te kunnen koopen.

Een aardig staaltje van inlandsch solidariteitsgevoel is, dat, toen de verpleegden van de bekende kolonie van Mej. J a n s z te P a n g o e n s e n vernamen, dat er in T r e n g g a l e k gebrek geleden werd, ze verklaarden één keer per dag een maaltijd rijst minder te willen eten, om die rijst naar de noodlijdende streek te kunnen zenden. Daarbij plukten en pelden ze zooveel djagoeng, als ze slechts konden, om die als aanvulling daarheen te sturen.

M e j. D i n g e r van M o d j o P a n g o e n g, zond een waggon rijst, terwijl de S. I. te Trenggalek de regeeringsrijst en -djagoeng opkocht, om ze tegen nog geringeren prijs aan de bevolking van de hand te zetten.

De Mulo en het Maleisch.

De hr. R o t t i e r, in Indië wel bekend als voorvechter van de nieuwe spelling en als belangstellende in alles, wat het Indische onderwijs aangaat, heeft aan verschillende Indische bladen een artikel gezonden, waarin hij opkomt tegen de plaatsing van Maleisch op het leerprogram der Mulo-school.

Hoewel hij het toejuicht, dat de Reg. de ouders wil laten meespreken in deze belangrijke kwestie, is hij toch minder ingenomen met de wijze, waarop de ouders ingelicht worden over de zaak, waarover ze moeten oordeelen.

,,Ze ontvangen allen een rondschrijven, bevattende dat deel van het verslag der Indische onderwijscommissie, waarin deze de voordeelen opsomt van de studie van het Maleisch. De regeering maakt haar meening niet kenbaar. Andere voorgestelde veranderingen neemt ze over, maar ten opzichte van het Ma-

leisch schort ze haar oordeel voorloopig op, en...... ze vraagt den ouders om voor haar te beslissen. Ze gelooft blijkbaar niet sterk aan die genoemde voordeelen! Maar m.i. had zij nu ook meer moeten zeggen.

„Als het Maleisch niet ingevoerd mocht worden b.v., wat krijgt men er dan voor in de plaats? Blijft dan b.v. het Fransch of het Duitsch op het programma, zal er misschien de landstaal, Soendaasch of Javaansch, of alleen in Maleische taal-gebieden, het Maleisch voor in de plaats komen, of wel zou het Maleisch door niets vervangen worden? Ziedaar drie mogelijkheden, die niet zonder invloed op de stemming zouden zijn.”

Schr. is niet voor de invoering van het Maleisch en zou op de Muloscholen in plaats daarvan de landstaal willen onderwezen zien .Hij acht het Maleisch als taal niet geschikt om er een gesprek in te voeren, dat ook maar eenigszins boven het alledaagsche gaat, terwijl het Maleisch, dat op de scholen geleerd wordt n.l. het z.g. Riouwsche, lang niet overal in het Maleische taalgebied verstaan wordt. Ontwikkelde, Hollandsch sprekende Inlanders geven er dan ook de voorkeur aan om Nederlandsch te spreken. Het z.g. pasar-Maleisch, de lingua franca van den Archipel, is geen taal en komt heelemaal niet in aanmerking om geleerd te worden.

De Inlandsche pers, ook voor zoover ze door Chineezen geredigeerd wordt, verschijnt wel in het Maleisch, maar dat spruit enkel voort uit verwaarloozing der landstalen. Indien deze voldoende worden onderwezen en beoefend, zal er vanzelf ook een Javaansche, Soendasche en Madoereesche pers ontstaan. Wel speelt het Maleisch in den handel een groote rol, maar zoowel Inlanders als Chineezen zullen zich liever ook daar van het Hollandsch bedienen, zoo ze deze taal machtig zijn.

Schr. verwacht dan ook, dat alle ouders, die niet in een Maleisch taalgebied wonen, zich tegen de invoering van Maleisch zullen verklaren op de middelbare school. Hij meent, dat iemand op West-Java meer gebaat zou zijn, indien hij Soendaasch kende, en wie op Midden-Java woont, meer nut zal trekken uit zijn kennis van het Javaansch dan uit die van het Maleisch.

In *De Indiër* wordt het artikel van den heer Rottier besproken, en daar is men het niet met den schrijver eens.

De redactie verklaart het leeren van Nederlandsch voor te staan, niet om in de toekomst de omgangstaal van geheel Indië ervan te maken, maar omdat ze meent, dat, zonder de kennis van het Nederlandsch door een groot aantal inlanders en Chineezen datgene, wat Indië uit het Westen moet leeren en wil leeren, onmogelijk kan geleerd worden. De Japanners hebben Engelsch en Duitsch geleerd onder de hoogere standen en onder die burgers, welke bestemd en geschikt waren voor verdere studie en zijn toen de Westersche kennis gaan halen, welke zij nu bezig zijn te brengen aan hun volk, dat niet zelf in staat was het te halen uit die bron. Zoo zal het moeten gaan, men kan niet wachten tot alles groeit in het Oosten zelf, dat te lang door allerlei politieke omstandigheden in afzondering heeft moeten vegeteeren.”

Doch daarnaast wil de redactie een band, die alle volken verbindt, welke de toekomstige staatkundige eenheid in Indië zullen vormen. En daarvoor komt het Maleisch in aanmerking, dat nu reeds de taal is, waarin verschillende volken, die een eigen landstaal hebben, met elkaar van gedachten wisselen.

Het aanleeren van de landstalen alleen, zou aanleiding geven tot een wanhopige verwarring op taalgebied. Immers is men er op Java niet af met Javaansch, Soendasch en Madoereesch. Immers bestaat er ook nog het Bantamsch en verschilt het Javaansch van Midden-Java zeer van dat van West-Java.

En zou de hr. Rottier voor de Buitenbezittingen Maleisch als landstaal willen decreteeren? En hoe dan met het Djambisch, het Atjehsch en het Bataksch, om slechts bij Sumatra te blijven? Hoe wil men die verschillende volken tot elkaar brengen, als het niet is door het Maleisch?

En wat zal een ambtenaar van den Post- en Telegraafdienst b.v. hebben aan zijn Javaansch, dat hij op Midden-Java geleerd heeft, indien hij overgeplaatst wordt naar de Soendalanden, om maar niet te spreken van Sumatra of een ander van de gewesten op de Buitenbezittingen?

Wordt het Maleisch goed onderwezen, dan is het toch volstrekt niet onmogelijk die taal te maken tot omgangstaal voor de Inlanders, die het Nederlandsch niet geleerd hebben. En ongetwijfeld is de taal dan geschikt om erin te correspondeeren over dienst- en andere aangelegenheden, zooals trouwens uit de praktijk reeds voldoende gebleken is.

De redactie van *De Indiër* meent, dat de ouders er minder tegen zullen hebben, dat hun kinderen goed Maleisch leeren, dan dat ze de landstaal zouden hebben te beoefenen, die veranderen kan bij een overplaatsing van het eene eind van Java naar het andere.

Suriname.

„Het zit niet in het opperbestuur, niet in het bestuur en ook niet in de Koloniale Staten, maar dat het slecht gaat in de kolonie, is een gevolg van de omstandigheden, omstandigheden waaraan ons voorgeslacht wel in zekere mate debet is”.

Aldus Minister Pleyte in de Eerste Kamer op 18 Juli j.l. Zijne Excellentie doelde hier op de verkeerde wijze, waarop de slaven werden vrijverklaard en op het verzuim bij tijds te zorgen voor den aanvoer van werkkrachten voor den grooten landbouw. Zeker, die verkeerde politiek heeft aan de kolonie ontzaglijk veel kwaad gedaan. Vooral het lange dralen met die vrijverklaring, nadat de naburige koloniën de slavernij hadden afgeschaft, was oorzaak van den achteruitgang van den landbouw en, als onvermijdelijk gevolg, van de kolonie.

Had het voorgeslacht aan deze zijde van den Oceaan maar niets anders op zijn kerfstok! Ware de Minister in zijn geschiedkundigen terugblik verder, veel verder teruggegaan, dan zou hij tot de conclusie zijn gekomen, dat het geheele beleid ten opzichte van Suriname één doorloopende fout is geweest en dat, mocht de kolonie tijdperken van bloei hebben gekend, dat was trots dit beleid. Voor Suriname is het een schrale troost, dat zulke koloniale politiek in den geest der tijds lag en dat andere koloniseerende mogendheden het geen haar beter deden.

De koloniën waren er toenmaals om de zakenmenschen in het moederland geld in den zak te brengen. Het belang der koloniën legde weinig gewicht in de schaal.

Baron Mulert publiceerde in de „Navorscher” (afl. 3 en 4, 1918) uit het Rijksarchief in Zeeland een adres der ingezetenen van Suriname aan de Staten van Zeeland, gedagteekend 11 Maart 1671, waarbij zij onderdanig voorsloegen „eenige middelen, waer door zij vastelyck vertrouwen dat de voorschreven colonie, in weynigh jaeren zoude kunnen worden gebracht tot zoodanigen aanwas en sterckte, dat de inwoonders van deselve daarinne niet alleene en soude vinden een volcomen zeeckerheyt voor hunne persoonen en goederen, maar bovendien, dat en navigatie en commercie van de inwoonders van de vereenighde Nederlanden daerdoor werckelyk soude konnen worden verbetert, en vermeerdert; ende bij ontstentenisse van welcke middelen het te gelooven is, dat de voorschreven colonie niet alleenelyck niet en sal aanwassen, moer in tegendeel allenxkens zal declineren en met den eersten opkomenden oorloge geheel daerhenen storten, tot haere uytterste ruïne”.

Als het eerste dier middelen wordt genoemd „het vergunnen van eenen vrijen openen handel op dese colonie, voor alle Natiën in vrede ofte neutraliteyt zijnde met U.Ed. Mog. de experientie geleert hebbende, dat dit is een van de krachtigste middelen, om de coloniën te doen floreren, en het contrarie van dien doorgaens is geweest de ruïne van deselve”.

Dat de Staten van Zeeland dit ruime standpunt niet innamen, behoeft nauwelijks te worden verzekerd.

Bij Octrooi van 23 September 1682 werd Suriname door de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden aan de West-Indische compagnie overgegeven. Art. XII van het Octrooi bepaalde „dat den Handel en de vaert op en van de voorz. Colonie alleen sal mogen geschieden directelyck uyt en na dese Landen, ende dat oock vervolgens alle de vruchten, waren en gewassen, nergens heen als directelyck op dese Landen sullen mogen worden gezonden, midtsgaders oock alle Behoeften voor de voorz. Colonie gerequireert uyt dese Landen, ende nergens anders van daen derwaerts werden gebracht.”

Ziedaar een van de middelen waardoor de Staten-Generaal meenden, dat Suriname „in niet veele jaren tot een considerable Colonie van deze Landen ghemaeckt soude konnen worden.”

Het tijdperk van het monopolie kwam niet spoedig aan zijn einde. Integendeel: de bovengenoemde bepaling van het octrooi van 1682 werd bij resolutie van de Staten-Generaal van 20 Februari 1767 niet alleen gehandhaafd, maar daarbij werd, om den Nederlandschen scheepsbouw te bevorderen, bepaald, dat de schepen in Nederland gebouwd en met Nederlandsche victualie voorzien moesten zijn, terwijl de retourlading in Nederland moest worden gelost. Op overtreding van deze resolutie stond een boete van *f* 6000.

In het in 1788 te Paramaribo verschenen „Essai historique sur la Colonie de Surinam” lezen wij deze verzuchting: ......„Bijaldien de belangen der Republiek konden toelaten ,dat er van Suriname een vrije haven gemaakt werd, en dat de kolonisten verlof kregen om zelve hunne voortbrengsels te verkoopen, zoo zou de Kolonie, buiten allen twijfel, een ge-

lukkige verandering ondergaan, zonder het minste nadeel aan het moederland toe te brengen."

Maar het moederland dacht er anders over. Niet zoodra was de kolonie, na het Engelsche tusschenbestuur, weer onder Nederlandsch bestuur gekomen, of bij K. B. van 14 September 1815 No. 58, ter vaststelling van het Reglement op het beleid van de Regeering, het Justitiewezen, den Landbouw en de Scheepvaart in Suriname, werd bepaald, dat, evenals onder het octrooi van 1682, de handel en vaart op en van de kolonie alleen uit en naar Nederland mochten geschieden. Het Regeeringsreglement van 1828 handhaafde de bepalingen van het vorige reglement.

Wij moeten ons hier tot groote trekken bepalen. Voor nadere bijzonderheden zij verwezen naar het artikel „Handel en Scheepvaart" in de „Encyclopaedie van Nederlandsch West-Indië".

Het zou 1 Mei 1848 worden vóór de handel en scheepvaart op Suriname werden opengesteld voor alle volken, waarmede het Koninkrijk der Nederlanden in vriendschap leefde.

Langer dan anderhalve eeuw had Suriname gezucht onder de knellende banden van een benepen handelspolitiek, waarbij slechts angstig gewaakt werd voor de belangen van Nederlandsche handelslichamen en handelshuizen.

In al dien tijd was het moederland niet in staat in Suriname een behoorlijk muntwezen te scheppen. Men zie daaromtrent het artikel „Muntwezen", van de hand van Mr. G. J. Fabius in evengenoemde Encyclopaedie.

De studie van het verleden leert dat men in de kolonie niet zelden de zaken beter inzag dan de machthebbers hier. Moest dat geen vingerwijzing zijn voor het heden?

* * *

Naar de N.R.Ct. van 1 Augustus verneemt is dezer dagen de betrekking van directeur der Surinaamsche Bank, te Paramaribo, vacant geworden, doordat de als zoodanig fungeerende mr. W. Dijckmeester benoemd is tot directeur van de onlangs opgerichte Hollandsche Bank voor West-Indië.

* * *

Bij Kon. besluit van 29 Juli j.l. is bij de te Amsterdam gevestigde naamlooze vennootschap De Surinaamsche Bank benoemd:

tot hoofddirecteur, mr. dr. C. F. Schoch, thans reeds als zoodanig werkzaam;

tot plaatsvervangend-hoofddirecteur, R. A. Kaiser, thans werkzaam als secretaris der hoofddirectie dier Bank; en

tot directeur-voorzitter te Paramaribo, G. Calkoen thans reeds als zoodanig werkzaam.

* * *

Van den totalen uitvoer van Suriname ten bedrage van *f* 8,582,170 in 1917, is *f* 5,196,000 naar de Vereenigde Staten van Amerika gegaan. Voor *f*1,815,000 is uitgevoerd naar de Engelsche zusterkolonie Demerary. Nederland en Fransch-Guyana staan op de derde en vierde plaats met resp. *f*635,000 en *f*419.000.

* * *

De „Haagsche Post" van 20 Juli maakt melding van de ontdekking in Mexico van een plant bekend onder den naam „irguan", die een rood sap voortbrengt, dat als roode inkt gebruikt kan worden. Over de toepassing — aldus het blad — kan niets gezegd worden, eer bekend is of het sap in vezels doordringt en erin vast blijft zitten, of dat het slechts aan de oppervlakte als roode stof opdroogt; verder is natuurlijk lichtechtheid en bestendigheid tegen zuren en loogen van groot belang.

Wij vestigen op dit bericht de aandacht omdat ook in Suriname een plant voorkomt, die daar onder den naam „redi-inki" (roode inkt) bekend is. Men zou ook daar het door de „Haagsche Post" noodig geoordeelde onderzoek naar de eigenschappen van het sap kunnen doen.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Pestgevaar in Sumatra's Oostkust. De *Sinar Sumatra* doet de volgende mededeelingen omtrent het pestgevaar in het gewest Sumatra's Oostkust: Het ingestelde comité hield den 30en Maart j.l. te Medan een vergadering, waarin de Voorzitter, Dr. Vervoort, mededeelde, wat er op het gebied der kampong schoonmaak was verricht. Vooral de Chineesche woningen bleken een serieuse schoonmaak noodig te hebben, waarvoor de medewerking van den Majoor der Chineezen gevraagd werd. Reeds kwamen verscheiden kampongs gereed. Als de toestand gunstig bleef, zou men waarschijnlijk met een maandelijksche schoonmaak kunnen blijven volstaan. Verder werd medegedeeld, dat de Gouverneur voornemens was een gewestelijk pestcomité te vormen, dat de omstapeling der goederen in de goedangs gehandhaafd bleef en dat de verschillende barakken gereed kwamen of gebouwd werden. De Voorzitter achtte het noodig, dat voor de niet-Europeesche bevolkingsgroepen een soort eenvoudig bevolkingsregister werd aangelegd, opdat ingeval van ziekte, dadelijk kon worden nagegaan, wie de familieleden waren, hoe de ziekte verliep en wanneer eventueel de dood intrad. De Voorzitter zou trachten daarvoor de medewerking der kamponghoofden te verkrijgen. Het bleek, dat voor de Chineezen, de Klingaleezen en Japanners reeds naamlijsten bestonden, waarvan al dadelijk gebruik gemaakt kon worden. Zoolang dat echter nog niet in werking is, gaat het er voornamelijk om de sterfgevallen te weten. De Voorzitter wees er met klem op, dat de verbetering der woningen urgent was. De Malakkapannen moesten met kracht geweerd worden. Thans was toch gebleken, welke voortreffelijke plaatsen voor rattennesten zij vormden. Vele, ook Europeesche woningen, zijn pestgevaarlijk. Spreker zou wenschen, dat van gemeentewege een terrein gehuurd of gekocht werd voor het bouwen van kampongshuizen, waarin de bewoners van de te verbeteren huizen tijdelijk ondergebracht konden worden, zoolang hunne huizen verbeterd worden. Op die wijze zouden achtereenvolgens verschillende wijken onder handen genomen kunnen worden, waarbij de verbetering toch een paar jaren misschien zou duren. Besloten werd verder, aan den Gemeenteraad te verzoeken een adres tot de Regeering te richten, om aan te dringen op de tot standkoming van een woningordonnantie, overeenkomstig de Nederlandsche woningwet. De Regeering is daarmede reeds eenige jaren bezig. Nadat nog gewezen is op de noodzakelijkheid om de schoonmaak der particuliere erven en huizen beter te doen geschieden, op het schoonmaken der passers en een meer rationeele opruiming van het afval aldaar, werd de vergadering gesloten.

Uit Loeboeg Pakam werd gemeld, dat daar verscheiden kampongs in de omgeving gereinigd zijn. Algemeen blijkt, dat de bevolking het nut van de genomen maatregelen meer en meer begrijpt. Slechts medewerking wordt ondervonden. Ongetwijfeld heeft daartoe bijgedragen het feit, dat de controleur voor af persoonlijk in de verschillende kampongs de zaak heeft uitgelegd.

Op uitnoodiging van den Gouverneur, na een bespreking met Dr. de Vogel, heeft te Medan een bijeenkomst plaats gehad, ter samenstelling van een comité van advies voor het geheele gewest. De adviezen eener dergelijke commissie kunnen uit den aard der zaak door bemiddeling van den Gouverneur en de Hoofden van Plaatselijk Bestuur in maatregelen worden omgezet. In die commissie hebben zitting genomen de gouverneur als voorzitter, de medici Schüffner, Vervoort en Jans, als fungeerend Inspecteur van den Burgerlijk Geneeskundigen dienst, de heer Tubergen als technicus en de heer Andreae als planter. Verder is een program van werkzaamheden opgesteld voor zoover noodig voor buiten Medan. Voor wat Belawan betreft, werd geadviseerd tot het inhuren van eenige leegstaande kedehs, die gebruikt zullen worden voor het onderdak brengen van menschen uit pestgevaarlijke woningen, tot welker verbetering besloten is. Verder zal men tijdelijk menschen in pondoks moeten onderbrengen. Voor dergelijk onderdak zal slechts de huurprijs van de eigen woning in rekening gebracht worden. Het is gebleken, dat de woningtoestanden te Belawan wel zeer slecht zijn. De bovenverdiepingen zijn, met het oog op de huurprijzen, dikwijls nog weer in kleine vertrekjes en slaapkamertjes onderverdeeld om zooveel mogelijk menschen te herbergen. Met het oog op de te nemen maatregelen ter verbetering, werd besloten aan den Cultuurraad te verzoeken een renteloos voorschot te vragen aan de Regeering om speciaal woonhuizen voor den kleinen man te bouwen. Het oprichten van kedehs kan veilig aan den handel worden overgelaten. Thans wordt onderzocht, hoe het met de woningen gesteld is en hoeveel geld noodig zal zijn. Voorloopig wordt gedacht aan het oprichten van houten woningen op palen, gedekt met atap, zoolang er geen pannen verkrijgbaar zijn. Eventueel kunnen die woningen later verkocht worden. De hier en daar door den Gouverneur reeds ingestelde brigades zullen gehandhaafd blijven, om voorbereid te zijn, voor het geval er pesthaarden ontstaan. Besloten is verder een controleur voor de pestbestrijding aan te vragen en iemand van den technischen dienst, die bij de woningverbetering is werkzaam geweest. Verder zullen de bestaande bouwverordeningen in studie genomen worden, om te trachten te komen tot een eenvoudige practische verordening voor het geheele Cultuurgebied, waarin rekening gehouden wordt met de maatregelen tot woningverbetering met het oog op de pestbestrijding. Het comité voor Medan heeft zich tot den Gemeenteraad gewend met een request, waarin gevraagd wordt om bij de Regeering aan te dringen op het afkondigen van een woningordonnantie, waarin bepalingen wor-

den vastgesteld op het bouwen en bewonen van huizen, om te voorkomen, dat er te veel menschen wonen in huizen, die onvoldoende van licht en lucht voorzien worden. Verder is aan den Raad voorgesteld om voor de verbetering der huizen in Medan, met het oog op het pestgevaar, een tijdelijke kampong te bouwen, waar de bewoners der te verbeteren woningen tegen vergoeding van een kleine huur tijdelijk een onderdak kunnen vinden, waar de gemeente voor licht en water zal zorg dragen. In dit adres wordt gezegd, dat de woningtoestanden te Medan zoodanig zijn, dat zij feitelijk epidemieën uitlokken.

Rechtvaardige Eisch. In het orgaan der *Vereeniging van Spoor- en Tramweg-personeel in N.-I.* lezen wij het volgende artikel van *Indiër: „De Javaan is lui, heeft geen plichtsbesef"*, ziedaar de bekende meening van den doorsnee Europeaan over den Inlander, zooals die ook in de Europeesche dagbladpers telkens verkondigd wordt. Zij moesten hem gezien hebben, dien luien, geen plichtsbesef kennenden Javaan, toen bij de geweldige *bandjirs* onlangs te Batavia, het water een paar voet hoog in zijn woning stond, de gelegenheid, om van zijn vermoeiende dagtaak bij spoor en tram uit te rusten, dus niet bepaald geriefelijk kon worden genoemd, hij niettemin 's morgens vóór vijven weer naar het werk trok, om zijn diensten voor schamel loon te gaan verrichten. Wij zagen hem, den wisselwachter, bibberend van kou, staande bij zijn wisselblok, den remmer rollende op zijn remstoel, den rangeermeester, bijna niet in staat zijn seinfluitje aan den mond te brengen, allen 's morgens vroeg reeds doornat van den regen! Zóó het stations-, zóó het treinpersoneel! Het aantal absenties, gedurende den abnormalen regentijd, was niet grooter dan anders. De bandjirgelden, een kleine toelage, die uitbetaald werd aan het personeel van Semarang-Goederenstation der N.I.S. wanneer de weg, die naar het werk leidt, onder water staat, ingetrokken. Loonen van 50, 60 en 70 cent per dag in dezen duren tijd. Zij zijn zich nog niet bewust van hun macht, deze voor het kapitaal ter voortbrenging van dividend onontbeerlijke elementen. Van hun macht om winsten voort te brengen, maar ook van hun macht om bij solidair optreden, eventueel door stopzetten van het bedrijf, af te dwingen betere bestaansvoorwaarden. Op de vereeniging rust de plicht dezen mannen dit besef bij te brengen. Het had m.i. (alzoo de inzender) op den weg der Maatschappijen gelegen, om voor het geregeld in dienst komen gedurende de bandjirdagen van het personeel, welks treurige omstandigheden door de overstroomingen bijna ondragelijk moeten zijn geworden, een z.g. vlijtpremie toe te kennen.

Ontspanningslectuur voor Inl. De firma *G. Kolff & Co.* te Batavia leidt met een tweetal boekjes de bij haar uitgegeven bibliotheek *Olvi* (ontspanningslectuur voor Inlanders) bij het lezende deel der Inlandsche en daarmede in vele opzichten overeenkomende deel van de bevolking in. De boekjes zijn niet slechts voor ex-leerlingen van de gewone Inlandsche scholen bestemd, doch ook voor die van andere. In verband daarmede verschijnen zij in verschillende talen, voorloopig in het Hollandsch, Maleisch en Javaansch. De voor ons liggende boekjes, alzoo de *Kaoem-Moeda*, *„Srisoem"* en *„Intan"* maken een gunstigen indruk en schijnen ons een toe te juichen poging om de Indiërs in hun vele ledige avonduren nuttig bezig te houden. Met de redactie van de bibliotheek hebben zich belast de heeren *B. J. Visscher*, Inspecteur van het Inlandsch onderwijs te Batavia, *Raden Sasarasoengonda*, onderwijzer aan de kweekschool te Djokdjakarta en *Mas Abdulla*, onderwijzer aan de opleidingsschool te Blitar.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Voedselvoorziening. De *Perniagan* doet mededeelingen, over wat de Regeering alzoo gedaan heeft ten deze: Sedert October 1917 werden ernstige pogingen aangewend ter vergrooting van het beplant oppervlak van Java, welke pogingen succes hadden. Begin Maart waren alleen op Java 220.000 bouws meer beplant met voedingsgewassen dan een jaar daarvoor. Vele nieuwe in kultuur gebrachte gronden konden tweemaal beplant worden, zoodat gerekend kon worden op een oogst van minimaal ongeveer 270.000 bouws meer dan het vorige jaar. De verwachting bestaat, dat dit cijfer nog grooter wordt. Het uitvoerverbod van cassavemeel zal tot gevolg hebben, dat groote hoeveelheden cassave beschikbaar zijn. Ook voor de rijstvoorziening der Buitenbezittingen werden de noodige maatregelen getroffen. Door de Regeeringsdistributiebureaux te Buitenzorg werden reeds regelmatig een zestal gewesten van voedingsmiddelen voorzien. Deze bureaux werd sedert begin Februari ook de voedsel-voorziening voor de noodlijdende streken op Java opgedragen. Voor het inslaan van groote hoeveelheden voedingsmiddelen heeft de Regeering tijdig gezorgd.

Inlandsche Kiezers. Hetzelfde blad *(Perniagan)* heeft uit het *Vrijzinnig Weekblad* een artikel overgenomen, waarin de schrijver zijn hart eens gelucht heeft over de nieuwe Inlandsche kiezers. Te Batavia had het belastingkantoor 2760 namen opgegeven van Inlanders en Chineezen, die een inkomen hebben van meer dan *f*600 per jaar. Aan allen werd een circulaire toegezonden, waarbij 161 onbestelbaar bleken en waarvan 1950 onbeantwoord bleven. Volgens eigen verklaring hadden ruim 300 voldoende kennis van de Nederlandsche Taal en konden ± 120 kiezers geboekt worden op grond van een diploma. Twaalf onderwierpen zich aan het examen in het Hollandsch. Zij slaagden allen, zoodat de oogst te Batavia 132 kiezers opleverde, waaronder 5 Chineezen. De somberste verwachtingen van den schrijver zijn verre overtroffen. Hij had tenminste nog gerekend op een paar honderd gouvernementsambtenaren. Dan vraagt de schrijver zich af, wat het geweest is, schuwheid voor het onbekende, vrees voor soesah, angst voor plichten tegenover deze rechten, enz. om ten slotte het volkomen logisch te vinden, dat de nieuwe kiezers er met de haren bijgesleept moeten worden. Immers hoe weinig Europeesche kiezers leven met den Raad in de gemeente mede. De kiezerslijst bevat de namen van 2800 kiezers, waarvan een honderd niet meer te Batavia wonen. Bovendien bleken 3900 Europeanen belasting te betalen en voor plaatsing op de kiezerslijst in aanmerking te komen. Van de 3900 verzonden circulaires kwamen...... 485 beantwoord terug. Of 12 pCt. Geen wonder, dat de inzender eens fel tekeer gaat tegen de lakschen en onverschilligen, de lammelingen en ellendelaars, die kiezer kunnen zijn en er absoluut onverschillig voor zijn. Hij heeft gelijk — alzoo de *Perniagan*. — Er zullen nog heel wat jaren moeten verloopen eer Indië een opgewekt gemeenschapsleven heeft en om algemeen kiesrecht vraagt. Een lesje voor algemeen kiesrecht-voorvechters naar Europeesch model.

Koeliewervers. Dat deze juist niet altijd den rechten weg bewandelen bij het engageeren van contractanten voor ondernemingen op de Buitenbezittingen, is een algemeen bekend feit. Zoo kwam de *Pewarta Soerabaja* een staaltje ter oore van een werver in de benedenstad van Soerabaja, die er de volgende methode op nahoudt om bijv. Inlandsche vrouwen over te halen, dienst te nemen voor Deli. Zoo gauw hij van den een of ander hoort, — alzoo de schrijver — dat een Inlandsche schoone buiten betrekking is, stevent hij er op af en engageert haar tegen een salaris van drie à vier rijksdaalders per maand, als baboe, kokki of kindermeid. Is zoo'n schoone bijv. als keukenprinses aangenomen, dan wordt zij door den werver in de eerste paar dagen, net als in elk ander huishouden, naar de passar gezonden met blandjageld, om daarvoor de noodige inkoopen te doen. Na een paar dagen, tegen het vertrek van de Deliboot, evenwel mag zij plots niet meer naar de passar, doch moet thuis blijven, waartoe de werver de noodige prentahs geeft. Met een zoet lijntje tracht de man haar dan over te halen, als contractante te teekenen, wat hem in vele gevallen gelukt, vooral als het vrouwen geldt, die van buiten komen en geen bekenden in de stad hebben. Af en toe ziet de werver zijn prooi ontsnappen, wanneer deze geholpen wordt door een of ander familielid, die daartoe echter eerst nog de hulp van de politie moet inroepen. Deze laatste schijnt echter niets tegen dergelijke praktijken te kunnen doen, hetgeen wel jammer genoemd mag worden.

Prijsverhooging. De Kedehhouders in Medan zeggen — alzoo de *Sinar Sumatra* — dat zij geen rijst hebben en de klanten, die komen, kunnen onverrichterzake huiswaarts keeren. Het blad komt het onwaarschijnlijk voor, dat de voorraad uitgeput zou zijn en vermoedt dat er wel iets verborgen wordt gehouden, om los te komen, wanneer de prijs nog meer stijgt. Het bestuur was intusschen waakzaam. De meeste menschen schenen echter voorloopig nog rijst voldoende te hebben, terwijl ook de Batakkers hun produkt aan den man brachten. Wanneer er dus van speculatie sprake is, zal deze vermoedelijk niet veel voldoening brengen.

Rijst voor de Buiten-Bezittingen. Een ordonnantie is uitgevaardigd — alzoo hetzelfde blad *(Sinar Sumatra)* — houdende verbod tot uitvoer van rijst naar de Buitenbezittingen. De maatregel is genomen, teneinde controle te kunnen uitoefenen op den uitvoer. Reeds sedert het begin van de moeielijkheden van Februari worden de Buitenbezittingen van rijst voorzien door het distributiekantoor van het departement van Landbouw te Buitenzorg. De distributie komt thans door het uitvoerverbod in één hand. Het blad vernam verder, dat de Afdeeling Nijverheid en Handel van genoemd departement aan de handelsvereenigingen zal verzoeken, zich te wenden tot de exporteurs, om zoo spoedig mogelijk naar het departement op te zenden afschriften van loopende contracten betreffende den cassave-uitvoer, aangezien ook deze export beduidend zal worden verminderd.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

De noodzakelijkheid van een groot Duitsch koloniaal rijk in Afrika.

In de D. Kolonialzeitung van 20 Juli geeft F. Oloff de hoofdtrekken weer van het gedeelte uit zijn boek „Der Sonderfriede mit England", dat aan de door D. te stellen koloniale eischen is gewijd. Wie indachtig is wat D. bij den vrede van Brest-Littofs bedongen heeft, zal 't volstrekt niet onaannemelijk achten dat een overwinnend Duitschland met Oloff zal meevoelen om 't „Gott strafe England" zoo in daden om te zetten.

Engeland zal van de alleenheerschappij over de zee hebben af te zien. Alle natuurlijke waterwegen en 't Suez-kanaal zullen voor alle volkeren vrij moeten worden tegen betaling der er op rustende lasten. Dit standpunt kan men geredelijk deelen, maar 't is slechts de inzet. De z.g.n. steunpunten voor de vloot moeten prijsgegeven worden, en plaatsen zooals Gibraltar vallen terug aan hen aan wien Engeland ze ontnomen heeft. D. kan, na de wijze waarop E. in Afrika te werk is gegaan, daar niet meer met E. samenwerken. Het Duitschdom moet een afdoende genoegdoening verlangen voor al de daar ondervonden smaad. De gezamenlijke Eng. en Portugeesche koloniën zullen aan D. moeten worden afgestaan. In Zuid-Afrika moet D. de Boerenstaten herstellen om er een groot D. Zuid-Afrikaansch Dochterland te gronden.

't D. volk is bij de verdeeling der aarde te laat gekomen, maar de noodzakelijkheid tot ontwikkeling van 't menschdom verbiedt dit als een voor alle eeuwen vast liggende daadzaak te aanvaarden. Bij zijn wereldheerschappij heeft E. zijn eigen kultuurontwikkeling veronachtzaamd. Dit zou op stuk van zaken zijn eigen zaak zijn, wanneer daarin niet tevens een gevaar voor den wereldvrede opgesloten lag, want 't wil den schr. niet onwaarschijnlijk voorkomen, dat de inwendige moeilijkheden, waarin 't land zich destijds door de Ulsterrevolutie bevond, invloed hebben uitgeoefend op de staatslieden, die in Augustus 1914 de leiding hadden. Wel was bij velen in E. de lust om tegen D. op te treden, reeds aanwezig, maar dit neemt niet weg, dat 't in de volkerengemeenschap, ook voor de toekomst, een groot gevaar is, dat een in verhouding klein volk over een zoo buiten alle verhouding groot deel van de aarde als alleenbezit beschikt. Alle hiermede in verband staande verhoudingen moeten bij 't vredesverdrag met E. van 't D. standpunt tot een vergelijk gebracht worden. Nu of nooit.

Vooruit is niet vast te stellen in hoever de voornemens van de te Parijs gehouden economische conferentie tot verwezenlijking zullen kunnen komen, zoodat een oorlog na den oorlog tegen D. zal zijn gericht. Afgezien hiervan zijn de overzeesche D. verbindingen sedert jaren verbroken en hebben waren uit andere landen op vele markten de plaats der D. ingenomen. — Wordt de economische oorlog niet openlijk verkondigd, dan zal hij in stilte toch gevoerd worden. De uitvoer van zeer veel artikelen zal door 't gebrek aan grondstoffen langen tijd verlamd zijn, de werkkracht van 't D. volk zal vele jaren te voorzien hebben in de behoeften van D. zelf.

Maar dit zijn toch alle voorbijgaande toestanden, die met elk jaar vanzelf verbeteren en ten slotte ophouden hinderlijk in te werken. Daarom is 't van veel meer beteekenis, of D. voor den uitvoer van zijn handelsartikelen en 't betrekken van zijn grondstoffen voor 't grootste deel weer, evenals vóór den oorlog ,als huurder zou moeten wonen in vreemde volkshuizen, wier deur elk oogenblik kan worden dichtgeslagen. Al te zeer is D. in dit opzicht van 't welwillen van de vreemden afhankelijk geweest. Dezen toestand weer terug te doen keeren is een groot volk als 't D. onwaardig.

Wat D. verweten wordt voor zijn mededinging in personen en waren op alle wereldmarkten, is niet te wijten aan zijn begeerte naar koloniën, het vond zijn aanleiding juist daarin, dat D. geen eigen koloniaal afzetgebied had.

De oorlog heeft alle landen er op bedacht gemaakt, meer dan voorheen in eigen behoeften te voorzien, met 't gevolg, dat zij eigen grondstoffen meer zullen vasthouden dan vroeger. Tarieven zullen invoer en uitvoer trachten te beheerschen. Daarentegen zullen de volken, die groeikracht bezitten, voor hun nijverheidsvoortbrengselen een afzetgebied noodig hebben buiten de eigen grenzen en elders grondstoffen moeten kunnen krijgen voor hun nijverheidsbehoeften. Dit geeft aan, dat D. een groot koloniaal rijk noodig heeft voor zijn eigen natuurlijken groei.

De schr. voelt voor D. ook de behoefte om de ethische opdracht te vervullen om lager staande volksstammen op te voeden. Wat D. in dit opzicht te geven had, kwam anderen ten goede. Dat mag in de toekomst zoo niet meer zijn. Diep in de D. volksziel ligt de drang om de wijde wereld in te gaan. D. heeft ook hierom een groot koloniaal rijk noodig, 't heeft nieuw land noodig. Gelukt dit nu niet, dan heeft de Engelschman gelijk die verklaard heeft: ,,Duitschland wint de veldslagen — Engeland den oorlog.''

Engeland heeft zich in de laatste 70 à 80 jaren een reuzenrijk toegeëigend. De Br. volkskracht was te gering om dit te koloniseeren. De emigratie richt zich in hoofdzaak op Canada en Australië. In de groote Z.-Afrikaansche Unie leven nog geen 1½ millioen blanken. Blijft dit land onder E. vlag dan dreigt 't gevaar van een overstrooming door Indiërs.

't Is niet waar, dat E. de kunst van koloniseeren beter verstaat dan D. Terwijl E. van zijn Afrikaansche koloniën gedurende vele jaren niets wist te maken, gaf D. 't voorbeeld hoe deze tot ontwikkeling zijn te brengen door aanleg van wegen, bruggen, spoorlijnen en havens. Ook voor de behandeling der bevolking heeft D. de proef doorstaan. De trouw der inboorlingen, in 't bijzonder in O. Afrika, kan daarvan getuigen.

Op deze beschouwingen grondt Oloff zijn betoog, dat Britsch en Portugeesch Afrika aan D. moeten komen. De Boerenstaten zijn rijp voor een eigen bestuur. Wellicht zullen Z.W. Afrika en O. Afrika ook een eigen huishouden kunnen krijgen. De onderdeelen zouden te vormen zijn tot de ,,Vereenigde Staten van Duitsch Midden- en Zuid-Afrika'', in een verhouding ongeveer als die der bondsstaten in 't D. rijk.

D. moet trachten de Kongostaat van België te koopen. Met Frankrijk zal D. zich hebben te verstaan over de ruil van eenige gedeelten om tot betere afronding te komen.

Die bestemming van Afrika is niet slechts een D. belang, maar een voor geheel 't blanke ras, want als 't land Engelsch blijft, dan gaat 't in een volgende halve eeuw voor de Europeanen verloren aan de Indische immigratie.

In Oost-Azië heeft D. zich geen taak toe te kennen. Daar zal eenmaal een strijd gevoerd worden tusschen hen, die er nu al op uitbreiding van gebied bedacht zijn, maar D. heeft bij voorbaat vast te stellen, dat zijn politiek streven daarbuiten blijft. 't Wil zijn bezittingen in de Zuidzee niet prijs geven, maar overigens is zijn koloniaal verlangen uitsluitend op Afrika gericht.

In 't verre Oosten kan D. zelfs, om er geen bedreiging van anderen te vormen, afzien van 't vestigen van nederzettingen of vlootsteunpunten. Maar economisch wil 't zich daar ook vrij kunnen bewegen. In Oost-Azië zal 't op voet van gelijkheid met alle andere landen moeten worden behandeld.

Terwijl Engeland een koloniaal bezit heeft, dat meer dan 100 maal de oppervlakte van 't moederland bedraagt, en dit voor Frankrijk nog 20 maal is, is dit voor D. maar 5 maal. Die twee mogendheden zijn met koloniaal bezit oververzadigd, E. door de overmatige grootte, Fr. door de geringheid der eigen bevolking. Hiertegenover heeft D. een talrijke bevolking en koloniën, die voor volksverhuizing 't minst geschikt zijn.

't D. volk zou zich zelf vonnissen, wanneer 't zich nog langer uit de rij der groote koloniale mogendheden liet dringen in een tijd, dat de stambroeders in de Ver. St. van N. Amerika worden gelynscht en, na den oorlog, een talrijke terugkeer van ginds naar den geboortegrond te verwachten is.

Zoo ziet Oloff een groot Duitschland in Europa met een groot koloniaal rijk in Afrika.

De reden deze week door Lloyd George en Borden gehouden, waarin zij juist van de toekomst van groot Engeland hoog opgaven, zullen Oloff met te meer overtuiging doen uitroepen, dat D. op eigen kracht moet kunnen rekenen, in eigen gebied die kracht moet kunnen putten, verwerken en benutten, maar daar de Britsche en de Canadeesche premiers niet gelooven in het heil dat van die D. grootmacht zal uitgaan, is geenszins te verwachten, dat de Entente, bij de vredesvoorwaarden zooals zij zich deze voorstelt, aan D. een aanzienlijk koloniaal gebied toedenkt. Eischen zooals die in 't hier weergegeven artikel geformuleerd zijn, waarbij aan E. en Portugal groote koloniën ontnomen worden, terwijl de D. koloniën nog in vreemde handen zijn, zullen bezwaarlijk meewerken om tot wederkeerige toenadering en inschikkelijkheid mee te werken.

Conflict Panama—N. Amerika.

Volgens de Frankf. Ztg. heeft 't conflict, dat tusschen de twee Amerikaansche republieken ontstaan is, zijn oorzaak in 't volgende: onder voorwendsel, dat de toestand in de steden Panama en Colon zedelijk gevaar opleverde voor Amerikaansche soldaten, die daar vertoefden, hebben Amerikaansche troepen in die twee steden de politiebevoegdheden tot zich getrokken. De staatssecretaris van oorlog in de V. S., minister Baker, beweert dat N.-Amerika het recht hiertoe heeft op grond van 't verdrag van 1904. President Uriela heeft in een telegram aan Wilson, tegen den inbreuk op de souvereiniteitsrechten van Panama geprotesteerd, waarbij hij er op wees dat Panama over voldoende middelen beschikt om de openbare orde in beide steden te handhaven.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERATUUR-OVERZICHT.

Ir. E. C. Abendanon en IJzererts in Ned.-Indië.

In aansluiting bij het onder dit opschrift in het vorig Nr. van het Kol. Weekblad vermelde, wordt op het volgende ingezonden stuk van P. M. van Bosse in No. 31 van ,,De Ind. Mercuur'' de aandacht gevestigd.

,,Onder het hoofd IJzererts in Ned.-Indië komt in het nummer 30 van 26 Juli van Uw tijdschrift een artikel voor van de hand van Ir. Wouter Cool, waarin naar ik meen omtrent de ontdekking van het ijzererts in Midden-Celebes niet juist wordt weergegeven, hoe deze in het werk is gegaan. Wel wees de heer Cool er op, dat Abendanon geruimen tijd geleden de aandacht (heeft) gevestigd op de omstandigheid, dat in de omgeving van Malili een rijke afzetting van nikkelertsen verwacht kon worden, op welk bericht het Mijnwezen besloot deze aangelegenheid in studie te nemen, maar hij verzuimt te vermelden, dat het tegelijkertijd Abendanon was, die op de aanwezigheid van de enorme ijzerertsafzettingen de aandacht vestigde. Verscheidene plaatsen voor een nader onderzoek werden reeds eenige jaren tevoren door Abendanon aangewezen en wanneer men weet, dat de onderzoekingen door het Mijnwezen eerst zijn gelast, nadat door Abendanon meer dan eens bij het Ministerie van Koloniën was aangedrongen op een exploratie van het Verbeek-gebergte, waarnaar men in Indië aanvankelijk weinig ooren scheen te hebben, dan is het duidelijk, dat de eer der ontdekking van de ertsrijkdommen van dit gebergte niet aan 't Mijnwezen, maar in de eerste plaats aan Abendanon toekomt. Wie hierover nader wenscht te worden ingelicht kan ik verwijzen naar een artikel in het tijdschrift ,,De Ingenieur'' van 16 Febr. 1918, No. 7, getiteld: Ontdekking van belangrijke delfstof-afzettingen in Ned.-Indië (Midden-Celebes), op grond van een geologischen verkenningstocht door Ir. E. C.Abendanon.''

Ingenieurs-Congres op Java in 1919.

In de ,,Ingenieur'' van 3 dezer is opgenomen hetgeen Jhr. Ir. J. C. van Reigersberg Versluys in eene vergadering van het Kon. Instituut van Ingenieurs heeft medegedeeld omtrent een in 1919 op Java te houden Ingenieurscongres. Aanvankelijk zou dit congres gehouden zijn ter gelegenheid van de tentoonstelling te Soerabaja, doch toen deze eerst voor een jaar, daarna voor onbepaalden tijd werd uitgesteld, werd besloten het congres afzonderlijk te laten doorgaan. Het Congres zal nu waarschijnlijk gehouden worden te Djokja of te Bandoeng; deelneming wordt verwacht uit de Straits Settlements, Ceylon, de Philippijnen, Japan, West-Amerika, Australië.

Het programma is verdeeld in secties; voor ieder dezer is een commissie van voorbereiding ingesteld. Deze secties betreffen:

1e. Sectie: Havens, spoorwegen, telegrafie, telefonie;

2e Sectie: Irrigatie, watervoorziening, assaineering;
3e Sectie: Bouwkunde, stadsverzorging, bruggen en wegen;
4e Sectie: Industrie, electriciteit;
5e Sectie: Mijnbouw, geologie.

Handel en Bedrijf.

Nr. 14 van jaarg. '18 bevat het vervolg van de mededeelingen over het Gouvernement Atjeh en Onderhoorigheden (ontleend aan een publicatie van het Encyclopaedisch Bureau). — Verder het tweede gedeelte der „Indrukken van een vreemdeling in den Oost", meer speciaal op Java. — Ten slotte, onder het opschrift „De uitvoer van Java en Madoera in 1917", een aanvullend berichtje over Copra-uitvoer.

Indische handel met Amerika.

Uit een door de National City Bank of New York samengesteld overzicht van den handel tusschen de Vereenigde Staten van Amerika en Nederland en de koloniën wordt door „Handelsberichten" (Nr. van 1 dezer) het volgende overgenomen.

De handel met Ned.-Indië was in 1917 vijftien maal grooter in waarde dan in de jaren voorafgaande aan den oorlog. De directe invoer uit Ned.-Indië had in de 9 maanden eindigende met Maart 1918 een waarde van 70 millioen dollars tegen minder dan 5 millioen dollars in de overeenkomstige maanden van 1913 de uitvoer naar Indië had eene waarde van 19 millioen dollar tegen minder dan 2½ millioen in 1913.

Vroeger betrok Amerika de producten van Ned.-Indië over het moederland, doch door de ontwrichting van de scheepvaart werd men genoodzaakt de waren van de plaats der productie langs de kortste route naar Amerika te zenden. In denzelfden tijd nam de productie van Java en Sumatra geweldig toe en aangezien Amerika de grootste wereldmarkt voor rubber is, vermeerderde de uitvoer van dat artikel direct van Ned.-Indië naar Amerika snel en verminderden de verschepingen van rubber van Nederland naar Amerika. In 1914 was de rubberinvoer uit Indië nog minder dan een half millioen pond, in 1915 4 millioen, in 1916 20 millioen en in 1917 60 millioen pond.

De invoer van tin uit Ned.-Indië naar Amerika vertoonde een zelfde ontwikkeling; in 1914 slechts 56.000 lbs., in 1915 3.630.000 lbs., in 1916 14.226.000 lbs. en in 1917 31.686.000 lbs. Peper direct uitgevoerd van Ned.-Indië bedroeg in 1914 slechts 1½ millioen pond en in 1916 16 millioen pond.

De toeneming van den uitvoer van Amerika naar Ned.-Indië had in het bijzonder betrekking op automobielen, katoenen goederen en ijzer- en staalwerken. In 1917 werden 2.273 automobielen uitgevoerd tegen 403 in 1915.

Een vleiend getuigenis.

In de jongste afl. van het Tijdschr. Kon. Ned. Aardr. Genootschap wordt, onder het hoofd „Waardeering van het werk der Nederlandsche aardrijkskundigen" de aandacht gevestigd op een degelijk en uitvoerig opstel, in het Januari-Nr. van „La Géorgraphie", het orgaan der „Société de Géographie" te Parijs, waarin met groote waardeering wordt gesproken over den arbeid der Nederlandsche geografen in Oost-Indië.

De schr., Ch. Rabot, verwijst (met aanduiding der bronnen) naar den arbeid van bijna allen, die zich in den laatsten tijd op geografisch gebied met Indië bezig gehouden hebben; aan 't slot wordt in het bijzonder de aandacht gevestigd op Nieuw-Guinea: „In de laatste jaren, dank zij den ijver en de geestkracht der Nederlandsche officieren te land en ter zee, is de witte plek, die grootendeels de kaart van Nederlandsch Nieuw-Guinea besloeg, bijna geheel verdwenen. In 1907 begonnen, is deze exploratie eerst in 1914 geëindigd......"

Schr. zwaait ook hoogen lof toe aan het Tijdschr. van het Aard. Gen., in verband met de bestudeering van den Indischen Archipel; hij stelt het ten voorbeeld aan de vereenigingen, die de vorderingen in de kennis van hun gebied verkregen, wereldkundig willen maken.

Sponsenteelt op Curaçao.

Het Koloniaal Verslag meldt hieromtrent. Van 1912 tot 1915 werd in het Schottegat een reeks proeven genomen met het stekken van sponsen. In verband hiermede werd een deskundige door het Bestuur gemachtigd de noodige uitgaven te doen voor het aanleggen van een kweekvijver voor sponsen aan de kust in de nabijheid van Willemstad. Er werd een vijver van 20 bij 25 Meter met toegangskanalen naar zee en het binnenwater in gereedheid gebracht en de noodige sponsen werden uit het Schottegat overgebracht. Een der eerste vraagstukken was om na te gaan, welken invloed de vorm en de afmetingen der stekken op de heeling der snijwonden en op den wasdom der stekken hebben zouden. Ten aanzien van de levensvatbaarheid der stekken viel bij de verschillende groepen nog al groot onderscheid op te merken. Van de partijen, waarbij naast een goeden grondvorm van de stek ook op den natuurlijken stand gelet werd, gingen geen exemplaren verloren. Bij de andere, waarbij deze voorzorgen opzettelijk achterwege gelaten werden, gingen verscheidene stekken te niet. Zooals te verwachten was, namen de stekken in den eersten tijd weinig in grootte toe. De vijver zelf bleef in goeden staat, terwijl de gesteldheid van den bodem verbeterde door het blootkomen van de grovere bestanddeelen.

C. J. Westenberg. †

Omtrent de dezer dagen te 's-Gravenhage in den ouderdom van 56 jaar overleden oud-resident van Tapanoeli, C. J. Westenberg, vermeldt de Ind. Merc. de volgende levensbijzonderheden.

De heer Westenberg heeft een groot deel van zijn ambtelijke loopbaan in of nabij het land der Bataks doorgebracht. Als controleur bezocht hij reeds de toen nog onafhankelijke Bataklanden ten Noorden van het Tobameer. Op 28 December 1901 kon de toenmalige controleur Westenberg in eene voordracht voor het Kon. Ned. Aardr. Genootschap belangrijke bijzonderheden mededeelen omtrent de toestanden in bedoelde Sumatraansche binnenlanden. Na de annexatie van de Karohoogvlakte in 1904 werd de heer Westenberg met den titulairen rang van assistent-resident belast met het bestuur over de afdeeling Karo- en andere Bataklanden van de toenmalige residentie Sumatra's Oostkust. De heer Westenberg besloot zijn ambtelijke loopbaan als resident van Tapanoeli, welk ambt van 5 Juni 1908 tot 4 Mei 1911 door hem werd vervuld. Voor zijn verdiensten werd hij tot ridder der Orde van Oranje-Nassau benoemd.

We kunnen hieraan nog toevoegen, dat de overledene gedurende zijn laatste levensjaren een belangrijk aandeel had in de werkzaamheden der commissie voor het adatrecht.

Nationale Staatkundige Gids.

Onder het opschrift „Waar liggen de grenzen" wijdt de Indische medewerker van de „Nationale staatkundige Gids" in No. 12 van dat weekblad eene beschouwing naar aanleiding der door den Volksraad te Batavia aangenomen begrooting voor het dienstjaar 1919.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 18: Maleiërs, door N. — Onder onze tuinvogels, door Th. v. D. — Sabang. — Indische vruchten (slot).

In- en Uitvoer.

Het Nr. van 31 Juli van „In- en Uitvoer" bevat een overzicht van de buitenlandsche handelsbeweging van Java in 1917, bewerkt, naar de officieele gegevens, door een medewerker van dat weekblad te Weltevreden.

Aanvullingslijst aardrijkskundige namen.

Ter Landsdrukkerij alhier is verschenen een door den heer L. J. van Dijk bewerkte „Aanvullingslijst op de lijst van de voornaamste aardrijkskundige namen in den Ned.-Indischen Archipel".

Deze publicatie (samengesteld aan de hand van de Koloniale Verslagen, nieuw uitgekomen kaarten en andere bronnen) bevat eenige duizenden namen, welke niet voorkomen in de in 1906 verschenen „Lijst". De uitgaaf is voorloopig; na in Indië aan een herziening te zijn onderworpen, is het plan om beide: Lijst en Aanvulling, als één geheel uit te geven.

De Economist.

In het Nr. van 1 Aug. schrijft Mr. J. C. Kielstra een artikel over de ontwikkeling van bedrijven in de Inlandsche maatschappij onzer koloniën, naar aanleiding van eenige beschouwingen in de N.R.Ct., betreffende de mogelijkheid van een meer energiek optreden van Regeeringswege in deze aangelegenheid.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 31: Landbouwcrediet voor Suriname, door J. Sibinga Mulder. De oorzaak de Serehziekte ontdekt? door Prof. Dr. H. M. Quanjer. — Prijs van suiker in eenige landen op 1 Aug. 1918, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — Verslag van een reis naar Japan ter bestudeering van het steenkolen- en kooksvraagstuk, door Ir. J. Koomans, besproken door N. Wing Easton. — Ziekten en plagen der cultuurgewassen in Ned.-Indië in 1917, besproken door Prof. Dr. Joh. Westerdijk. — Malangsche Landbouwvereeniging. — Koffiefermentatie, door Th. B. A. Faubel. — Economisch overzicht van Ned.-Indië, Straits Settlements, China en Burma. — Bericht omtrent de Gouv. Kinaonderneming over 't eerste kwartaal 1918. — Een rupsenplaag in de theetuinen. — Begrooting van Suriname voor 1918. — Uit- en invoer van Java en Madoera.

Leeszaal Heulstraat 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9—6 uur 's namiddags:

De Planter, De West, Suriname, De Surinaamsche Bode, Sumatrapost, Sumatrabode, De Padanger, De Sumatra Courant, Javabode, Bat. Nieuwsblad, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Atjeh's Nieuws- en Advertentieblad, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, De Banier, Het Witte Kruisblad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, enz., benevens 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften en tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door Recht, De Stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Nederl. Zendeling-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieëlen middenstand, Financieel Nieuws- en Uitlotingsblad, Exportblad, Indië, Ons Land, Ned.-Indië Oud en Nieuw.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Bat. Nieuwsblad; De Locomotief; De Sumatra Post; De Sumatra Bode; Suriname; Tjahaja Sumatra; Weekblad voor Indië, De Banier; De Ind. Gids; Neerlandia; Koloniaal Tijdschrift; Vrede door Recht; Onze Vloot; Ons Leger; Maandblad voor Vrouwenkiesrecht; Theosophisch Maandblad; Korte Verslagen van de Verg. der Tweede Kamer der Staten-Generaal; Financieel Nieuws- en Uitlotingsblad; Brochures, enz., benevens een Bibliotheek.

Ingezonden.

Indië bij de Stembus.

In mijn oproep van April j.l. tot het oprichten van den Neutralen en Kolonialen Bond werd o.m. het volgende gezegd:

„Door alle partijen werden onze koloniën steeds beschouwd als neutraal terrein, waarbij zij in hoofdzaak elkaar de hand konden reiken. Dat neutrale terrein is echter allengs veranderd in onverschillig terrein, waarover men zich pas in de laatste plaats bekommert. Zoo zag men het aantal koloniale mannen in de Tweede Kamer langzamerhand verminderen, mannen als Van Deventer en De Meester werden vervangen door personen, die alleen uit partijbelang werden gekozen, doch die met onze koloniën niets hadden uit te staan. En thans met de a.s. verkiezingen ziet men weer hetzelfde gebeuren. Op de groslijsten van de verschillende partijen die in de couranten zijn gepubliceerd, prijken nagenoeg uitsluitend de namen van personen, die speciaal voor Hollandsche belangen zijn voorgebracht en slechts bij hooge uitzondering treft men er een nieuwen naam aan, die aan Indië doet denken, terwijl die naam dan slechts eens, hoogstens tweemaal, voorkomt, zoodat er weinig of geen kans voor den betrokkene is om gekozen te worden. Aansluiting bij de bestaande partijen geeft den kolonialen menschen dan ook niets. **Indië is door alle partijen bij de a.s. verkiezingen vrijwel uitgeschakeld.**"

Dit is precies zoo uitgekomen. Van de nieuwe Indische-candidaat-Kamerleden, die door de verschillende partijen waren gesteld, is, met uitzondering van den heer Idenburg, niemand gekozen, terwijl der Kamer nog ontvielen de Indische leden: Nierstrasz, Knobel en IJzerman en de heeren Mr. Mendels en Mr. Smeenge, die steeds toonden veel voor Indië te gevoelen.

Bestond blijkens het hier vermelde reeds vóór de verkiezingen voldoende aanleiding voor het vormen van een nieuwe partij of Bond, die den kolonialen menschen, n.l. zij, die bij onze koloniën direct of indirect betrokken zijn, voor onze koloniën gevoelen, de gelegenheid zou bieden zelf het initiatief te nemen om het koloniale element in de Tweede Kamer zoo sterk mogelijk te maken, thans na het bekend worden van den uitslag, blijkt, dat zulks een dringende noodzakelijkheid is, wil men voorkomen, dat bij een volgende verkiezing Indië geheel uit de Kamer zal gebannen worden. Ten volle is nu bewezen, dat het meeloopen met andere partijen niets helpt en dat men daarom zelf de handen aan den ploeg moet slaan.

De Neutrale en Koloniale Bond was te laat in het leven geroepen om goed georganiseerd aan de stemming te kunnen meedoen. De candidaten werden pas op het laatst gesteld, en alléén in den Haag, om reden er geen tijd meer was dat ook elders te doen.

Er was dus niet de minste kans. De gestelden meenden echter in het belang van den Bond de candidatuur toch te moeten aannemen, wijl dat de eenige manier was om de Bond er in te brengen. Zonder candidaten kon deze toch bezwaarlijk als politieke partij worden aangemerkt.

De uitkomst was, vergeleken met wat andere partijen in Den Haag verkregen, die toch een zetel veroverden om reden haar candidaten ook elders waren gesteld, niet ontmoedigend. De Neutrale en Koloniale Bond verkreeg met 3 candidaten 238 stemmen, dus gemiddeld 79 voor iederen candidaat. De Christel. Democr. Partij (2 cand.), de partij voor de Dem. van de Weermacht (8 cand.), de Middenstandspartij (4 cand.), de Bond van Christ. Socialisten (9 cand.), verwierven elk één zetel, alhoewel zij in den Haag niet meer verkregen hadden dan respectievelijk 150, 649, 328 en 456 stemmen, d.i. gemiddeld 75, 81, 82 en 51 stemmen voor iederen candidaat. *)

Er is dus alle grond om aan te nemen, dat zoo de Neutr. en Kol. Bond goed georganiseerd ware geweest over het geheele land, hij ook een of meer zetels zou hebben veroverd, reden dus om zoo spoedig mogelijk die organisatie tot stand te brengen.

De koloniale menschen zullen thans wel begrijpen, dat zoo zij Indië in de toekomst niet geheel en al buiten de Kamer willen zien komen, het dringend noodig is, zij zich vast aaneen sluiten, alle meeloopen met andere partijen opgeven en zelf het initiatief nemen.

Door mede te werken aan den groei van den Neutralen en Kolonialen Bond valt dit te bereiken.

Met veel dank voor de plaatsing,

Hoogachtend,

Uw dw. dienaar,

F. FOKKENS,

Voorzitter van den Neutr. en Kol. Bond.

Den Haag, Frederik Hendriklaan 58.

*) De politiepartij (cand. 9) en de Alg. Staatspartij (cand. 10) die bijna een zetel behaalden, verkregen in Den Haag 130 en 415 stemmen. d.i. gemiddeld 14 en 41 stemmen voor iederen candidaat.

De Bijzondere lijst van de vrij liberale partij, die evenals de lijst van den neutralen en kolonialen Bond alleen voor Den Haag gold, verkreeg met 7 candidaten (van Heutsz c.s.) 629 stemmen, d.i. gemiddeld 89 stemmen voor iederen candidaat.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

De heeren *H. F. Tillema* te Groningen en *F. C. Lekkerkerker* te 's-Gravenhage hebben hunne benoeming tot lid van het Hoofdbestuur aanvaard.

De Secretaris van het Hoofdbestuur,
E. F. GROOSS.

Van het Informatie-bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

Electrotechnische ambtenaren 1ste klasse bij den Indischen post-, telegraaf- en telefoondienst.

Voor den post-, telegraaf- en telefoondienst in Nederlandsch-Indië worden gevraagd eenige personen, bij voorkeur jonger dan 20 en in geen geval ouder dan 35 jaar, ter benoeming tot electrotechnisch ambtenaar 1ste klasse.

Daarvoor komen in de onderstaande volgorde in aanmerking Nederlandsche onderdanen die geslaagd zijn in:

1°. het eindexamen eener hoogere burgerschool met 5-jarigen cursus;

2°. het eindexamen van eene middelbare technische school in Nederland of in Indië, waarbij electrotechniek en stoomwerktuigkunde verplichte examenvakken zijn;

3°. het examen van eene middelbare technische school in het buitenland, waarbij electrotechniek en stoomwerktuigkunde verplichte examenvakken zijn (o.a. Technicum Mittweida, afdeeling Electro-techniek).

Voorts wordt vereischt eene ruime practische ervaring op het gebied der technische telegraaf- en (of) telefoontechniek, benevens grondige theoretische kennis van de onderwerpen uit de telegraaf- en (of) telefoontechniek, bekendheid met de constructie, werkwijze en regeling der meest voorkomende telegraaf- en (of) telefooninrichtingen en meettoestellen, zoomede ervaring in het opsporen en herstellen van fouten in ondergrondzwakstroomkabels.

De bezoldiging bedraagt ƒ 500 's maands, welke na drie jaren dienst op ƒ 600 's maands wordt gebracht.

Aan de uitzending is verbonden:

a. vrije overtocht in de 1ste klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;

b. eene vergoeding voor uitrustingskosten ten bedrage van ƒ 1500 (een duizend vijfhonderd gulden);

c. eene voorloopige bezoldiging van ƒ 250 (tweehonderd vijftig gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheping tot dien waarop de ambtsbezoldiging ingaat;

d. indien de uit te zenden personen gehuwd zijn, uitkeering van het bedrag van ééne maand aanvangsbezoldiging, als tegemoetkoming in de door hen verschuldigde huwelijks-bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die, waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

De bezoldiging is onderworpen aan eene korting van 2 ten honderd ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 ten honderd voor de gewone bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië. Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden twee maanden en door ongehuwden ééne maand bezoldiging, en wel in eens of, met bijberekening van rente van 5 ten honderd 's jaars, in 36 gelijke maandelijksche termijnen.

Bij huwelijk ééne maand bezoldiging, te voldoen op de wijze als zooeven aangegeven. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over ééne maand, door ongehuwden eenmaal.

De bijdragen wegens huwelijk worden verhoogd met een percentage, afhangende van de leeftijden van man en vrouw.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 10 Augustus a.s. bij verzoekschrift (dat gericht moet zijn aan de 9de afdeeling, Personeele Zaken, burgerlijke dienst) te wenden tot het Departement van Koloniën.

Bij hunne verzoekschriften moeten de gegadigden overleggen:

a. hun diploma en zoo mogelijk getuigschriften;

b. eene beschrijving van hunne opleiding en levensloop.

Vermits de stukken naar Indië worden opgezonden, schijnt het gewenscht van diploma's en getuigschriften ook de afschriften in te zenden.

In het verzoekschrift moet worden vermeld waar en wanneer de gegadigde geboren is, of hij al dan niet gehuwd is en c.q. het aantal zijner kinderen.

Adspirant-electrotechnische ambtenaren bij den Indischen post-, telegraaf- en telefoondienst.

Voor den post-, telegraaf- en telefoondienst in Nederlandsch-Indië worden gevraagd eenige personen, niet ouder dan 25 jaar, ter benoeming tot adspirant-electrotechnisch-ambtenaar.

Daarvoor komen in de onderstaande volgorde in aanmerking Nederlandsche onderdanen, die geslaagd zijn in:

1°. het eindexamen van de Electrotechnische School te Amsterdam of het eindexamen van eene andere middelbare technische school in Nederland, waarbij electrotechniek en stoomwerktuigkunde verplichte examenvakken zijn, dan wel het examen van monteur van de Vereeniging Mathesis Scientiarum Genetrix te Leiden (zeven en een halfjarige studie);

2°. het eindexamen van eene middelbare technische school in het buitenland, waarbij electrotechniek en stoomwerktuigkunde verplichte examenvakken zijn (o.a. Technicum Mittweida, afdeeling Electrotechniek);

3°. het eindexamen van eene middelbare technische school in Nederlandsch-Indië, waarbij electrotechniek en stoomwerktuigkunde verplichte examenvakken zijn;

4°. het eindexamen eener hoogere burgersschool met 5-jarigen cursus.

De bezoldiging bedraagt ƒ 150 's maands, met twee eenjaarlijksche verhoogingen, elk van ƒ 25 's maands.

Aan de uitzending is verbonden:

a. vrije overtocht in de 2de klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;

b. eene vergoeding voor uitrustingskosten ten bedrage van ƒ 750 (zevenhonderd vijftig gulden);

c. eene voorloopige bezoldiging van ƒ 125 (eenhonderd vijf en twintig gulden) 's maands, ingaande met

den dag van inscheping tot dien waarop de ambtsbezoldiging ingaat;

d. indien de uit te zenden personen gehuwd zijn, uitkeering van het bedrag van ééne maand aanvangsbezoldiging, als tegemoetkoming in de door hen verschuldigde huwelijks-bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die, waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

De bezoldiging is onderworpen aan eene korting van 2 ten honderd ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 ten honderd voor de gewone bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië. Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden twee maanden en door ongehuwden ééne maand bezoldiging, en wel in eens of, met bijberekening van rente van 5 ten honderd 's jaars, in 36 gelijke maandelijksche termijnen.

Bij huwelijk ééne maand bezoldiging, te voldoen op de wijze als zooeven aangegeven. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over ééne maand, door ongehuwden eenmaal.

De bijdragen wegens huwelijk worden verhoogd met een percentage, afhangende van de leeftijden van man en vrouw.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 10 Augustus a.s. bij verzoekschrift (dat gericht moet zijn aan de 9de afdeeling, Personeele Zaken, burgerlijke dienst) te wenden tot het Departement van Koloniën.

Bij hunne verzoekschriften moeten de gegadigden overleggen:

a. hun diploma en zoo mogelijk getuigschriften;

b. eene beschrijving van hunne opleiding en levensloop.

In het verzoekschrift moet worden vermeld waar en wanneer de gegadigde geboren is, of hij al dan niet gehuwd is en c.q. het aantal zijner kinderen.

Electrotechnische ambtenaren 2de klasse bij den Indischen post-, telegraaf- en telefoondienst.

Voor den post-, telegraaf- en telefoondienst in Nederlandsch-Indië worden gevraagd eenige personen, niet ouder dan 30 jaar, ter benoeming tot electrotechnisch ambtenaar 2de klasse.

Daarvoor komen in de onderstaande volgorde in aanmerking Nederlandsche onderdanen die geslaagd zijn in

1°. het eindexamen eener hoogere burgerschool met 5-jarigen cursus;

2°. het eindexamen van eene middelbare technische school in Nederland of in Indië, waarbij electrotechniek en stoomwerktuigkunde verplichte examenvakken zijn;

3°. het examen van eene middelbare technische school in het buitenland, waarbij electrotechniek en stoomwerktuigkunde verplichte examenvakken zijn (o.a. Technicum Mittweida, afdeeling Electro-techniek).

Voorts wordt vereischt eene practische ervaring van ten minste 3 jaren op het gebied der telegraaf- en (of) telefoon-techniek.

De bezoldiging bedraagt ƒ 250 's maands, met drie drie-jaarlijksche verhoogingen elk van ƒ 75 's maands

Aan de uitzending is verbonden:

a. vrije overtocht in de 2de klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;

b. eene vergoeding voor uitrustingskosten ten bedrage van ƒ 1250 (een duizend tweehonderd vijftig gulden);

c. eene voorloopige bezoldiging van ƒ 150 (eenhonderd vijftig gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheping tot dien waarop de ambtsbezoldiging ingaat;

d. indien de uit te zenden personen gehuwd zijn, uitkeering van het bedrag van ééne maand aanvangsbezoldiging, als tegemoetkoming in de door hen verschuldigde huwelijksbijdrage aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die, waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

De bezoldiging is onderworpen aan eene korting van 2 ten honderd ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 ten honderd voor de gewone bijdrage aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië. Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden twee maanden en door ongehuwden ééne maand bezoldiging, en wel in eens of, met bijberekening van rente van 5 ten honderd 's jaars, in 36 gelijke maandelijksche termijnen.

Bij huwelijk ééne maand bezoldiging, te voldoen op de wijze als zooeven aangegeven. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over ééne maand, door ongehuwden eenmaal.

De bijdragen wegens huwelijk worden verhoogd met een percentage, afhangende van de leeftijden van man en vrouw.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 10 Augustus a.s. bij verzoekschrift (dat gericht moet zijn aan de 9de afdeeling, Personeele Zaken, burgerlijke dienst) te wenden tot het Departement van Koloniën.

Bij hunne verzoekschriften moeten de gegadigden overleggen:

a. hun diploma en zoo mogelijk getuigschriften;

b. eene beschrijving van hunne opleiding en levensloop.

In het verzoekschrift moet worden vermeld waar en wanneer de gegadigde geboren is, of hij al dan niet gehuwd is en c.q. het aantal zijner kinderen.

Telefoonopzichters 1ste klasse voor den Indischen post-, telegraaf- en telefoondienst.

Voor den post-, telegraaf- en telefoondienst in Nederlandsch-Indië worden gevraagd eenige personen, niet ouder dan 35 jaar, ter benoeming tot telefoonopzichter 1ste klasse.

Hiervoor komen in de eerste plaats in aanmerking zij, die goed op de hoogte zijn van den z.g. binnen- en buitenaanleg, alsmede of van kabellegging en kabelmontage of van het plaatsen van toestellen en de montage van kleine wisselborden, terwijl verder voldoende kennis wordt verlangd van het opsporen en herstellen van fouten in telefoontoestellen.

Ook zij, die specialist zijn op het gebied van kabelwerk, of van centraalbureau-inrichtingen, dan wel van bovengrondschen lijnbouw, kunnen voor benoeming in aanmerking komen.

De bezoldiging bedraagt ƒ 250 's maands, met drie drie-jaarlijksche verhoogingen elk van ƒ 50 's maands.

Aan de uitzending is verbonden:

a. vrije overtocht in de 2de klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;

b. eene vergoeding voor uitrustingskosten ten bedrage van ƒ 1000 (een duizend gulden);

c. eene voorloopige bezoldiging van ƒ 150 (eenhonderd vijftig gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheping tot dien waarop de ambtsbezoldiging ingaat;

d. indien de uit te zenden personen gehuwd zijn, uitkeering van het bedrag van ééne maand aanvangsbezoldiging, als tegemoetkoming in de door hen verschuldigde huwelijks-bijdrage aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die, waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederl.-Indië.

zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

De bezoldiging is onderworpen aan eene korting van 2 ten honderd ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 ten honderd voor de gewone bijdrage aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië. Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden twee maanden en door ongehuwden ééne maand bezoldiging, en wel in eens of, met bijberekening van rente van 5 ten honderd 's jaars, in 36 gelijke maandelijksche termijnen.

Bij huwelijk ééne maand bezoldiging, te voldoen op de wijze als zooeven aangegeven. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over ééne maand, door ongehuwden eenmaal.

De bijdragen wegens huwelijk worden verhoogd met een percentage, afhangende van de leeftijden van man en vrouw.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 10 Augustus a.s. bij verzoekschrift (dat gericht moet zijn aan de 9de afdeeling, Personeele Zaken, burgerlijke dienst) te wenden tot het Departement van Koloniën.

Bij hunne verzoekschriften moeten de gegadigden overleggen:

a. eene beschrijving van hunne opleiding en levensloop;

b. eene verklaring van den directeur van het telefoonnet of de directeuren van de telefoonnetten, waarbij de gegadigde werkzaam is geweest, dat hij gedurende ten minste drie jaren als ploegbaas of in eene soortgelijke betrekking heeft gewerkt en daarbij uitstekend heeft voldaan.

In het verzoekschrift moet worden vermeld waar en wanneer de gegadigde geboren is, of hij al dan niet gehuwd is en c.q. het aantal zijner kinderen.

Telefoonopzichters 2de klasse voor den Indischen post-, telegraaf- en telefoondienst.

Voor den post-, telegraaf- en telefoondienst in Nederlandsch-Indië worden gevraagd eenige personen ter benoeming tot telefoonopzichter 2de klasse, aan welke betrekking verbonden is eene bezoldiging van ƒ 150.— 's maands, met vier tweejaarlijksche verhoogingen elk van ƒ 25 's maands.

Gehuwden kunnen eene aanvangsbezoldiging van ƒ 200 's maands ontvangen, terwijl ook aan hen, die reeds over eenige praktijk beschikken, al dadelijk een of meer bezoldigingsverhoogingen zullen kunnen worden toegekend.

Aan de uitzending is verbonden:

a. vrije overtocht in de 2de klase, c.q. ook voor het wettig gezin;

b. eene vergoeding voor uitrustingskosten ten bedrage van ƒ 750 (zevenhonderd vijftig gulden) of ƒ 1000 (een duizend gulden), al naar de bezoldiging waarop men wordt uitgezonden;

c. eene voorloopige bezoldiging, ingaande met den dag van inscheping en bedragende ƒ 125 (eenhonderd vijf en twintig gulden) of ƒ 150 (eenhonderd vijftig gulden), al naar de ambtsbezoldiging waarop men wordt uitgezonden;

d. indien de uit te zenden personen gehuwd zijn, uitkeering van het bedrag van ééne maand aanvangsbezoldiging, als tegemoetkoming in de door hen verschuldigde huwelijksbijdrage aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die, waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

De bezoldiging is onderworpen aan eene korting van 2 ten honderd ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 ten honderd voor de gewone bijdrage aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië. Bovendien is bij de eerste indiensttreding te voldoen ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden twee maanden en door ongehuwden ééne maand bezoldiging, en wel in eens of, met bijberekening van rente van 5 ten honderd 's jaars, in 36 gelijke maandelijksche termijnen.

Bij huwelijk ééne maand bezoldiging, te voldoen op de wijze als zooeven aangegeven. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over ééne maand, door ongehuwden eenmaal.

De bijdragen wegens huwelijk worden verhoogd met een percentage, afhangende van de leeftijden van man en vrouw.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 10 Augustus a.s. bij verzoekschrift (dat gericht moet zijn aan de 9de afdeeling, Personeele Zaken, burgerlijke dienst) te wenden tot het Departement van Koloniën.

Bij hunne verzoekschriften moeten de gegadigden overleggen:

a. hun diploma;

b. eene beschrijving van hunne opleiding en levensloop.

In het verzoekschrift moet worden vermeld waar en wanneer de gegadigde geboren is, of hij al dan niet gehuwd is en c.q. het aantal zijner kinderen.

(Nederlandsche Staatscourant
van 9 Juli 1918 No. 158).

Oproeping van een leeraar in de algemeene ziektekunde en gezondheidsleer aan de Nederl.-Indische artsenschool te Soerabaja.

Voor den Indischen dienst is de uitzending noodig van een geneeskundige, die geschikt en bekwaam is om te worden benoemd tot leeraar in de algemeene ziektekunde en gezondheidsleer aan de Nederlandsch-Indische artsenschool te Soerabaja.

Aan de uitzending uit Nederland wordt verbonden:

a. overtocht naar Nederlandsch-Indië voor landsrekening in de eerste klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;

b. eene tegemoetkoming in de uitrustingskosten ten bedrage van ƒ 2000;

c. indien de uit te zenden leeraar gehuwd is, uitkeering van het bedrag van ééne maand ambtsbezoldiging, als tegemoetkoming in de door hem verschuldigde huwelijkscontributie aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië;

d. eene voorloopige bezoldiging van ƒ 250 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch Indië en voortdurende totdat daar te lande de ambtsbezoldiging ingaat.

Aan de bovenbedoelde betrekking is verbonden eene bezoldiging van ƒ 600 's maands, met vier driejaarlijksche verhoogingen van ƒ 100 's maands tot een maximum van ƒ 1000 's maands.

Het uitoefenen van particuliere praktijk is verboden

De uit te zenden leeraar zal met ingang van 1 Juli 1919 bij genoemde onderwijsinrichting in dienst moeten treden en derhalve vóór dien dag in Indië moeten zijn aangekomen.

Uitzending heeft niet plaats dan nadat uit een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek is gebleven van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich vóór 1 October a.s. bij een gezegeld verzoekschrift, dat aan het Departement van Koloniën moet worden gericht, aanmelden bij de 9de afdeeling (Personeele Zaken, Burgerlijke Dienst) van dat Departement, onder overlegging van:

a. hun diploma;

b. eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het verzoekschrift moeten de plaats en de datum van geboorte worden vermeld.

De bezoldiging is onderworpen aan eene korting van 2 ten honderd ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 ten honderd voor de gewone bijdrage aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië. Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen, ten behoexe van laatstgenoemd fonds, door gehuwden twee maanden en door ongehuwden ééne maand bezoldiging en wel in eens of, met bijberekening van rente ad 5 ten honderd 's jaars, in 36 gelijke maandelijksche termijnen. Bij huwelijk ééne maand bezoldiging, te voldoen op de wijze als zooeven aangegeven. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over ééne maand, door ongehuwden éénmaal

De bijdragen wegens huwelijk worden verhoogd met een percentage, afhangende van de leeftijden van man en vrouw.

Ook ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof enz. staat de geneeskundige gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië.

De uit te zenden geneesheer is verplicht de in verband met zijne uitzending voor den Indischen dienst aan hem of te zijnen behoeve dan wel ten behoeve van zijn gezin van landswege voldane gelden wegens tegemoetkoming in de kosten van uitrusting, tegemoetkoming in de aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië te betalen huwelijksbijdrage, overtocht naar Nederlandsch-Indië, zoomede alle andere aan hem ter zake voormeld middellijk of onmiddellijk van landswege toegelegde gelden (met uitzondering van genoten bezoldiging en hetgeen daarmede is gelijk te stellen) onverwijld in 's lands kas terug te storten, ingeval hij niet binnen den hem aan te wijzen termijn naar Nederlandsch-Indië vertrekt, de reis derwaarts moedwillig afbreekt of om andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering), de werkzaamheden waarvoor hij wordt uitgezonden niet aanvaardt dan wel binnen vijf jaren na zijne aankomst in Nederlandsch-Indië uit 's lands dienst wordt ontslagen.

(Nederlandsche Staatscourant
van 25 Juli 1918 No. 172).

Vereeniging OOST en WEST.
Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Muziek- en Zanglessen.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Lessen in moderne talen.
- Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.
- Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.
- Schrijf-, Kopiëer- en Vertaalwerk.
- Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
- Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

☞ Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie, hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Javaansch. — Maleisch. — Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Burg. Reigersstr. 51bis, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
IBRAHIM GELAR DATOEK TAN MALAKA, Korte Singel 36, Bussum. — Maleisch. (Nadere informaties Ned.-Ind. Onderwijs- en Studiekas, Rokin 84, Amsterdam).
P. DE HAAN, Gep. N.-I. Onderwijzer, Velperbinnensingel 7, Arnhem. — Maleisch. — Land- en Volkenkunde. (In het bezit van aktes in beide vakken).

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,**
door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar **f 0.10,** porto f 0.01; 50 ex. **f 2.80,**
voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 2.20** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

b. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,**
door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar **5 cent,** porto f 0.01; 50 ex. **f 2.—;**
voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 1.55** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West: **De Kolonie Suriname,** door REMAN IRÜS (FRED. OUDSCHANS DENTZ);
II. **De Kolonie Curaçao,** door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colégio „Santo Tomás" te Curaçao.
Prijs per exemplaar **f 0.25** en f 0.03 frankeerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.15** per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooral per postwissel of in postzegels toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.